సాహితీస్రవంతి

గుడిలాంటి ఇది

శిథిలమై పగుళ్ళు పడి లేని చెట్లలో కూరుకుపోయిన గుడిలాంటి ఇది.

గుడిప్రక్కనే ఇది వెనుకటి జమీందారు ఊరికి ఇచ్చిన ఇంట్లో ఉండాలి

ఇంటి వంటి ట్లో ఇప్పుడు యేదో తరగతి వుంది. పడక గదిలో "హెడ్మాస్టరు కుర్చీవుంది

అయిదు పెళ్ళుగా విడతీసిన ఆరో తరగతి మధ్యహాల్లో తడికెలతో బాగించబడివుంది

సదవా బయట ఇల్లు ఇచ్చిన దాత నిలువెత్తు 'నీటి రంగులబొమ్మ' జమీందారు బొమ్మ కెక్కి వెదరు లేదు

ఇది గోడలు తవుడు రాల్తున్నాయి వర్షాని కాగాలేక వంగిపోయింది కప్పు కప్పు అడుగున కూలకుండా పట్టుకుంటున్నట్లు నిగిందు చుట్టుకుంది బూజు మసలివాని యెముకల్లా కాలంలో చినికి పెళపెళక్కాయి స్తంభాలు

ఇదికీ గుడికీ మధ్య పటమను పది పూరి గుడిపెల వార వెడల్పులేదు

గుడిలో కూలి పగం విరిగిన గోడలమధ్య, కట్టలేని గచ్చుగాలమధ్య సాలెపురుగు దారాల చిక్కుమధ్య వెలుతురు చూడని గర్భ గుడిలో—వెనుక ఉన్నదట ఒక దేవుడు

గుడిలాటిఇది.

ఈ చిన్నఇదిలో రేపటి పెద్ద పొరులు చేపటి పొరులు నేటి బాలుడు.

రేపటి పొరుల్లో-ఓ విజ్ఞానీ-పెద్దిపెదవా-అంతగొంది - లక్షాధికారీ దేశనాయకుడూ దొర్లాగ్యుడూఅందరూవున్నా రిక్కడఅనవాళ్ళు లేకుండా—

అందర్లో ఒకడు రాంపండు.

ఇదికీ గుడికీ మధ్య చెడుగా ఉన్నాయి జిల్లేళ్ళపొదలు

రాంపండు ఇంకా చిన్నప్పుడు పడుగులా వుండేవాడు.

అది పడుగులాంటి రంగుకాదు, రక్తంలేక పాలిపోయిన రంగని డాక్టరు చెప్పాడు మందు అతో రాంపండు కాస్త తెలుపు పిరిగి నల్ల బడ్డాడు.

మొదటివాడుకదాని ముద్దుగా ఎనిమిదో మేట బళ్లో చేసిన రాంపండు అన్న మరో పదేళ్ళు గడచిన స్కూలు దాటలేదు పదేళ్ళు బాటని రాంపండు అప్పుడే ఆరో తరగతి క్లాసందుకున్నాడు

క్లాసులో రాంపండు తెలుగు మాష్టరుచెప్పే కొంగ కృష్ణుని కథ వినటంలేదు

పోనీ ప్రక్కనున్న పున్నారావులా రెండు బెంచీలవరకు - ఎనిమారో చిన్న పార్వతిలా వున్న బిట్టినీ చూడటంలేదు, అప్పారావులా తెలుగు పంటుల్ని పిలకతో సహా క్రాసు బోర్డులో రెక్కలాడిస్తే యెక్కించటంలేదు

పడగల పానకాల్లా (వాడో రౌడీ) ప్రక్కనున్నవాడితో చుక్కలాడ అట్టంలేదు.

మున్నబుగారి పెదగోపాలంలా- 'సిన్మాలో లేంగాడు' జబర్దస్త ప్రక్కనున్నాళ్ళకు కంఠం కుదించి చెప్పటంలేదు.

—తెలుగు మాష్టరు కంపుడ్డీ తంపుతున్నారు క్లాసు లేచి పోయేలా

చీమ కూడా కుట్టలేదు రాం పండుకు.

కప్పు వంక చూశాడు - బూజు బూజు.

చుట్టూ గోడలవంక చూశాడు - 'నల్లుల వాళనం' 'సత్యమేవ జయతే' 'అహింసా పరమోధర్మ' 'పదులుగావున్న మేకుమంది బదువుగా వేళ్ళాడుతుంది ప్రసంగ పటం, ప్రక్క వల్లబోర్డు పెద్ద బజారు నాహులశెట్టి తన్ను కొచ్చిన పొట్టలావుంది.'

అన్నివేపులాచూసి మాష్టారి వంకచూశాడు రాంపండు

మాష్టారు కంపురీ జాడ్లా పుస్తకాన్ని గట్టిగా పట్టుకుని పాడ్తున్నారు పద్యాన్ని. అయిపోవచ్చింది

వచ్చేదే లెక్కల క్లాసు - లెక్కల క్లాసు ప్రక్కన వాడు కిసుక్కున నవ్వాడు. ఆ ప్రక్కన వాడు వంగి వంగి విరగబడ్తున్నాడు

"పోస్టాఫీసు పోస్టాఫీసు"

కాటన గుండీలు పూడిపోయాయి లాగూకు పెట్టిన చిన్న పిన్నీసు జారిపోయింది. పోస్టాఫీసు, పన్నుగా నవ్వుతున్నాడు ప్రక్కవాడు ఇంకోవ్యక్తి లేచూసుకో అనేవాడు రాంపండు "పళ్ళురాలగొడ్తాను జాటుపీకేటిలో పెడతాను ఇప్పు డవేపి అనలేదు

విడిన లాగూను, మెలిత్రాడు కిందపేసి తిగిందాడు

పైనవుతూంది వచ్చేదే లెక్కల క్లాసు.

దేముడా దేముడా

వరంపపే బాగుండును - లెక్కల మాష్టారుకు అబ్బాపే బాగుండును. లెక్కలమాష్టారు తప్తే బాగుండును.

"ప్రైమిస్తున్నా రేపు కంపాసు లేకపోతే పీకసుడుముతాను బుర్రకీర్తన పాడిస్తాను పిగు పెంది"

విన్న తనకోపాటు పెంచీ యెక్కిన బాళ్ళు బాకలోరి యొకటప్పుడు లేదు-

పాటల కాస్త లేదు-

నవరాలుకట్టే చిన్నమ్మ కొడుకు లేదు.

గొల్ల సుబ్బడు లేదు-

గయాబ్ - గయాబ్

ముందే చెక్కేశాడు.

తనే మిగిలాడు - ఒక్కడు,

అందరో అయితే ఆటలో అరటిపండు పంతర్పణలో

అంతో ఇంతో

తనొక్కడే మిగిలాడు తన్నులు తినటానికి

వదిలే ప్రైమయింది ఈ క్లాసు. వచ్చే ప్రైమయింది వచ్చేక్లాసు.

పోనీ పక్కవాడి స్కేలు తీసుకుంటే.

ఊరుకోడు లెక్కల మాష్టరు. అమ్మో ! లెక్కల మాష్టరు!

చెప్పి నాలుగురోజులైంది.

"కంపాసు పెట్టె కొనుక్కోండి "కోహినూర్ కంపెనిది. రేపటిను చీ ఆ లెక్కలు మొదలెడతాను. లేనివాడి కాట వదుస్తాను"

—కాట వదుస్తానన్న లెక్కల మాష్టరు తోటహార కాదలా వుంటాయి.

"తండా మా డ్కు డు. వెనితే అయినే

ఎండిన చేపలకథ

శ్రీ "రామారావ్"

లెక్కలు చెప్పాలి"

చెబ్తున్న దడువులోనే లెక్కల మాష్టరు వెంటుకలు వెల్లబడినాయి

నాల్రోజులైంది చెప్పి

రాంపండు వంటిమీద బెత్తం పెట్లపెళ్ళున దరచినట్టయింది-

బెంపీద తెక్కించి మీదమీదికి ఉరికి తిగుతున్నట్లు

లెక్కల మాష్టరు ముక్కోచి.

1+1=? రెండు అయిదువందల యేళ్ళ క్రితం అంతే ఇప్పుడూ అంతే!

కంపాస్ తెమ్మన్న రోజు శేవలినిండ్రి

నిదుగుపడ్డా విమువు అలవ్యం కాకూడదు క్లాసుకు.

లెక్కల మాష్టరు ఇంట్లో కూడా లెక్క మరచిపోయి.

క్రమం తప్పని క్రమశిక్షణ-తప్పితే శిక్ష

కొరికే చలైనా గోరెద్దుని నీళ్ళుపోసు కుంటే గోళ్లూడగొట్టారు కొడుకును

వచ్చికాస్తైనా రాజుకోక పంట ఓనిమిషం అలస్యమైనా పంట టికి విప్పు పెడరాదు

లేక రంగనీదీర మాటవరసకి చుట్టుకున్నా- గుంటెలదిరేట్లు తిడ్తాడు వెధవ చెల్లెల్ని.

శనివారం రాత్రి అరవిదవ్వినా వస్తుతప్పు దంటాడు ఏల్లల్ని

యేమి? యేందుకు? అయిన విసుంటువుల్లో లేదు ఇది ఇదుకు అని నిరేదించుకునిగాదిలో గడిరప్పకుండా పడుస్తాడు లెక్కల మాష్టరు.

కాకుంటే,

తనకన్నా పర్వీను తక్కువైన వాడు హైస్కూలు హెడ్మాష్టరయినా, బాధపడలేడు. మాష్టరు.

మనకింతే రాసి పెట్టుంటనుకున్నాడు,

మనలాటు దక్షి విధవైన ఇపువై యేళ్ళ చెల్లెల్ని చూసి, కర్మ అన్నాడు

యెదిగొచ్చిన పెద్ద కూతురు పోడాడి వాడితో పరసాలాడ్తుంటే - గదిలోపేసి దొక్కి విరిగేలా తన్నాడు కాని. ..

కూడబెట్టని కట్నానికి - దరిద్రం మూల కారణాన్ని లెక్కచేయలేదు

లెక్కల మాష్టరు.

ముండ తుయుకుని కార్య తింటంటే గుట్టుగా కాపురం చేయటం అన్నాడు.

అప్పుకు ఉన్న లెక్కమ్మి చక్రవడ్డీ కట్టే కాడు 'ఇవ్వడ్డు మరీ. అన్నాడు.

కర్మ కర్తవ్యం తప్ప యెదుగని అకాకండి మనిషి లెక్కల మాష్టారు

'శామ్మెట్రీ దాక్కు - లేదూ? అల్లాటప్పా అట్టాదికొచ్చావా ?

తేవాలి అంతే!

"లెక్క కష్టంగా ఉంది మాష్టారూ? .."

"ఉందదూ - లెక్కంటే అంతే -"

"మొక్కగా వంగినిది మానై వంగు తుందా? కాకుంటే వంచి విరగ్గొట్టాడు."

దజ్జ పెట్టాను మాష్టారూ - రేపుతెస్తాను- రేపు తెస్తాను"

"బాగోయ్, అమ్మోయ్" - తమ యేడుస్తు న్నట్లూహించుకున్నాడు రాంపండు.

యేడుస్తున్న తనని చూసి నవ్వుతున్నారు పుట్టి అనుదం చంపతిగాడు, దంతలు గుద్దు కుంటున్నాడు నీతిముండ కితకిత నుంటుంది

క్లాసయిపోయింది. వచ్చేది లెక్కల మాష్టరు. వస్తాడు లెక్కల మాస్టరు

ఒక్క కంపాసు ఇంకొక్కళ్ళకి చూసిందు కుంటున్నాడు పిల్లలు.

"దీనికన్నా ఇదే మేలుది. తుప్పట్టదు. రెండువ్వర"

"హే కొయ్యి కొయ్యి - రెండువ్వరద ఇలాటిదే రెండు చెప్పాడు మంచి కాదని ఇదికొన్నాను"

పోయ్ పోయ్ దొరి, నీకు తెలవకపోతే"

కొందరు చిట్టిదాలు కంపాసు చూట్టానికి చుట్టారు. వాళ్ళన్నివంపిన మెడ్రాసుకంపాసు

లేని వాళ్ళనని కాకి - ఇవ్వాళ యెవరు తేలేదా" లేనివాడికోసం వెతుకుతున్నాడు చువ్వనాతి సూరిగాడు

నంచి తంకనెట్టుకున్నాడు, రాంపండు.

పోతున్నట్లు యెవరూ గమనించకుండా త్వరత్వరగా గుమ్మందాటాడు రాంపండు

వరండాలో మాష్టర్కంటబడకుండా ఉక్క పడుతుతీరాడు

మొదిగోడదూకి వీధిలో పడ్డాడు.

* * *

వయస్సుకు మించిన తెలివి" దాన్ను అంటుంది రాంపండును. 'ఇంతలేదు వెధవ ఎన్ని ఆలోచనలో మనస్సులో" ముద్దుల పడుతుంది వాళ్ళమ్మ.

వాడిలాంటి వాడు కాదు వీడు చురుకు. వీడే కావాలి అయితే అంటాడు వాళ్లనాన్న

—పాడు గుళ్లో కూచ్చున్నాడు రాంపండు

ప్రక్కన గోలీలాడే గొడ్లకాపర్లనుచూశాడు కాసేపు యెగిరే చుబ్బుల్లో పురిసీ, మేకమా; రాజమా రాజసుణ్ణీ చూపాడు కాసేపు.

కూలిన రాళ్ళమధ్య చిక్కుకున్న దేముడ్ని చూసి దయ్యాంకలలు గుర్తు తెచ్చుకున్నాడు కాసేపు.

యెదురింటి డాక్టరులా - అయిన నీవిమా యాక్టరులా - కాదులో తిరిగాడు కాసేపు.

ఇంకా స్కూలు వదల్లేదు యెంతసేపిలా - నట్టిబెడ్డ లేడుకొచ్చి రాళ్ళతేసి మాటిమాడాడు కాసేపు-

"యెంత సేపిలా"

ఇవ్వాళ తప్పించుకున్నాను రేపో! అచ్చి తంగా చెప్పాలి అమ్మకు - యేమైనా సరే తెప్పించి ఇమ్మని.

"ఊరుకోడు. నేను చెప్పను లేకపోతే" అన్నాడు రాంపండు.

ఏలోడ్తో యేంచెబుతుంది తను. ఇట్లో విద్యమే వెలితయ్యాయని "

అయన చెప్పు బాగుచేయించుకోటానికి పెద్దదుగున మిగిలిన పావలా ఖర్చయింది "

'అరవవద్దని పాలదాని గడ్డంపుచ్చుకు బతి మాలాల్చివస్తుందని"

'చిట్టిముండ జీడీల కెగబడ్తే ఇట్లో కానీ పెగల్లేదని యేలా చెప్పాలి రాంపండుకు

"నే చెప్తాగా ఇవ్వాళ్లి శెళ్ళు - బంగారు కొండవరగడూ-పాయ త్రం వచ్చేప్పుడు తప్ప కుండా తెస్తాడు నాన్న"

—ఇవన్నీ తెలియని వయస్సుకాదు పదేళ్ళ రాంపండుకు తెలిసీతెలియనివయస్సు రాజుల కథలు చదివి నమ్మే వయస్సు దయ్యాల కథలు తదివి వున్నవా లే వా అని అనుమానపడే వయస్సు రోడ్డుమీదనడుస్తూ గుడినిచూసి దణ్ణంపెట్టే వయస్సు' గుడ్డి వాడ్ని చూసి మాయవుంటే బాగుండును కళ్ళిచ్చేనాదివి-అని కలలుకనే వయస్సు, పాలలోపీళ్ళు - దియ్యంలో రాళ్ళు నీదిమూలో నెక్కు-బుంటే యెడుడువెలిసిన మేడా

గొలుసుకోసం గొంతుకోయటం-దొంగలు కోసం బైళ్ళు వేయటం.

ఉంటాయని తెలుసు. యేడుకుంటాయి ఉండాలో తెలియని నాలాటి వాళ్ళు రాంపండుకూ తెలియదు

అమ్మ ఇలాగే చెబుతుంది నాల్రోజు ల్నుంచీ-అంతా అబద్ధం, అయినా నమ్మినట్లు 'సరే' -అన్నాడు "

యెంతకంటే అక్కయ్యకుదీరెన్నప్పుడు. "నవ్విస్తుడు దావమంటాడా నూ రు లో దూకి " నాన్న అనటం విన్నాడు ఒకసారి

"ఇంకా నాల్రోజులొక్కాని పడదు ముద్దీ జీరం ప్రాణాలు కొరుక్కుతింటున్నాడు కొట్టువాడు "

—విన్నాడు.

"తనెలా అప్పు మీద బ్రతకాల్సిందే" నాన్నంటాడు బ్రతికేలా - తెలుసు.

చిరిగిన చీరెను జాకెట్టుగా అమ్మకట్టు కోవటం తెలుసు, అక్కయ్య పేరంటానికి పరికిణీ లేదని కన్నీళ్ళెట్టుకోటం తెలుసు.

జేబులో బేడ యెత్తుతెళ్ళాడని అప్పయ్యను నాన్న చిరగ్గొట్టటం తెలుసు

ఇవన్నీ తెలిసిన రాంపండుకు అమ్మ నాన్నతో తన 'కంపాసు' గురించిచెప్పలేదనీ తెలుసు.

తెలిసినా నాన్న దగ్గర కంపాసు కేవటానికి పైసలేదని అక్కయ్య చెప్పినపుడు అర్థం చేసుకోగలడు ఆ వయస్సు

—గదిదాయి రోజులు ఒకటి - రెండు - మూడు - నాలుగు.

* * * *

'ఇట్రా" పిలిచాడు రాంపండు. నాన్న.

'రోజూ బళ్ళోకి వెళ్తున్నావా?'

"యేమి ? పుసకాలు తీసుకురా చూస్తాను- యేం చెబుతున్నారు లెక్కల్లో ?'

" ... "

ఆ అబద్ధంకోసమే ఎదురుచూస్తున్నాడతను సుదులు తిలుగుతున్న కోపాన్ని కవంలా కక్కాడతను.

రాని జీతంమీద కోపం. వచ్చినా మిగిలే అప్పుల్ని చూసి కోపం. చుట్టూ తిరిగే అప్పుల వాళ్ళమీద కోపం బయటైన బ్రతుకుమీద కోపం.

తెరచిన బుట్టలోంచి పాములాబుసకొట్టింది పిచ్చెక్కిన మనిషిలా బాదాడు ఖుర్చాన్ని, శవమొచ్చిన మనిషిలాకొట్టాడు

"పొట్టనగిలేలా తిండెట్టి బదికెళ్ళమంటే గుడిదాటున గోలీలాడ్తావా

రోడుమీద వంగతి లెక్కల మాష్టరడిగితే తలకొట్టేసినట్లయింది. తిట్టా తిట్టుతిట్టుకూ కోపాన్ని పెంచుకుంటూ కడం తొక్కుతున్న మనిషికి అడ్డువడింది రాంపండు తల్లి

' .. . . "

యేం కంపాసు ఒక రోజాలస్యమైతే అయ్యేం కొట్టి కొరవేస్తాడా ? - అబద్ధే వుండాలికాని పీడ్ని క్లాసునుంచి పొమ్మంటాడా? ఆయనకేం వట్టిందని మీవాడు రావటంలేదు కాస్త శ్రద్ధ చూడండని చెప్పేందుకు."

. .

"ముష్టి కంపాసు చెప్పకపోయావా-నావల్ల కాదు పొండి పోయి కలిసికట్టుగా గంగలో దూకండి

చెప్పినా యెక్కడ్నుంచి తెచ్చేవాడో అతనికే తెలియదు. తెలిసి ఆలోచించే తీరిక ఉంటే ఉడికే మనస్సుకు విముక్తి వుండదు.

* * *

కొన్నేపు యేడ్చి రాంపండు నిద్రపోయాడు "వగలల్లాచేసినేసి వస్తాడు. యేం ఇదిఅయిన వళ్లుపై తెలియదు వెధవకునికి "

కృంగిన కుక్కి మంచం పడుచుపడ్రోతున్న శర్రను చూసి అనుకుంది రాంపండు తల్లి

అతను

ఆరోజు నింపుకున్నకసిని కడుక్కున్నాడు. పిల్లడిమీద,

కాస్సేపాగి

చేసిన పనికి దిగ్గుపడి జారిపడ్డాడు.

కాస్సేపాగి

రేపటికి కానిఅబద్ధాలు పోగుచేసుకున్నాడు

కాస్సేపాగి

తుడవలేసిన బాధ్యతల్నిచూసి భయపడ్డాడు

భయపడి కాస్సేపు-

భగవంతుడా నీవే అనుకున్నాడు.

అనుకుని అనుకుని అలసి నిద్రపోయాడు

ఆ వేళకు రా నుండు కాకపోతే-

అన్నంలో రాయి వున్నందుకు పెళ్ళాన్ని తిట్టేవాడు ఇంటిలో తిరుగుతున్న పిల్లని తిట్టేవాడు. ముదాన్ని చూసి నల్లులను తిట్టే వాడు. చిగిన కోడు జర్రీని తిట్టేవాడు యేం తోడకపోతే కాలాన్ని తిట్టేవాడు.

తిట్టబడే వస్తువులు తప్ప సాయంత్రం

అతని కార్యక్రమంలో మార్పుండదు వగలూ అతని కార్యక్రమంలో మార్పు వుండదు.

* * *

రాంపండు నాన్నకూ - లెక్కల మాస్టారుకూ దరిద్ర అక్కరో అంకితమయి పోయింది.

అందుకే దయ్యం పట్టిన మనుష్యుల్లా క్రమశిక్షణ - క్రమశిక్షణ అని తనను శిక్షించుకుంటాడు లెక్కల మాస్టరు. తనసీటలో బ్రతికే వాళ్ళందర్నీ లైనులో నడిపిస్తాడు

"బ్రతుకు బదువు" బాటలో చిరర్నవున్న రావడుతున్న రోజుకో గంట 'అనుమద్దువి' యేక పాత్రాభినయంచేసి అలసికావి నిద్ర పోడు -

యేమిటి ? యెందుకు? అడగడు లెక్కల మాస్టారు ఇది బుంశే!

యేమిటి ? యె దుకు ?

రాంప డు తెవరూ చెప్పడు-ఇదిలోచెప్పడు-విరిగిన గుడిలో దేముడూ చెప్పడు - మిగిలిన తండ్రీ చెప్పడు.

ఉదయం ఒక రాజుగారు చేవల్ని యెంత వేగాడు-

పాయ త్రం-

యె దకుండా మిగిలిన దాన వదిగాడు.

"చేపా చేపా శెందుకె దలేదు'

"యెంత నా మీదకు రాలేదు.

"యెంతా యెంతా ఈ రావాటి, చేప మీ వెందుకు పడలేదు "

'దోవ కడ్డం వచ్చిన దుబ్బు గడ్డి నడుగు" దుబ్బు గడ్డి పడిగాడు రాజుగారు.

నా బాటున వక్కింట కాలేదు - వీడలో దాక్కుంటే నా కెట్లా కనపడుతుంది? దాకున్న మీ చేవనే అడుగు!"

"చేపా చేపా యెందుకు దాక్కున్నావు ?'

చేప పక్కున నవ్వింది. పకపకా నవ్వింది యెగిరి గంతేసింది.

వేసి అంది.

తెలివుంది కాబట్టే దాక్కున్నాను "

రాజుగారు యెరటు శేటావి కెళ్లారు. ప్లేటులో తెస్తాడు

యెందరో పు డి జనం చేయండి అన్నాను అరడజను చేవలూ అవుదుమన్నాయి

కాళ్ళు కాలుతుంటే-కర్మ అని యేడ్చాయి కదల్లేదు

వళ్ళు మంటపేసేవుటికి చిరాకెత్తి ఒక దాని నోటిలో కొట్టుకున్నాయి కదలలేదు

చివరికి యెండి దబ్బాయని-చావలేక కొన్ని పుడే దస్తున్నాయి.

" .. . "

"రాజూ! రాజూ! ఆ చివరి చిన్న చేవల్ని నాకీయి నా మూలానేగా అని యెడిపేయ్, నే తింటాను వాటిని

మిగిలినవి తీసుకెళ్ళు నీవు ఉప్పూకారం కూర్చి కమ్మగా తిను'

.

ప్రభుత్వంలాంటి రాజు యెండని చేవ తెలివికి మెచ్చుకున్నాడు. దాని భాగాన్ని న్యాయంగా పంచాడు. శహబాష్ అన్నాడు.

తెలివైన వ్యాపారిలాంటి యెండని చేవ అరో అంతస్తులో డన్లప్ పిల్లోపైన అదృష్ట వంతులా - దుబ్బుగడ్డిలో దూరి నిశ్చింతగా నిద్రపోయింది మూడురోజులవరకూ మేలుకు కున్నా ఫర్వాలేదు రాజుగారిచ్చిన గ్రాసం కావలసినంతుంది నిల్వలో.

కర్మలో యెండిన చేవలు కావల్సినన్ని దబ్బాయి.

చచ్చిన చేవలు నరకాని కెళ్ళాయో - స్వర్గానికెళ్ళాయో తెలియదు.

తెలియదు కనుకనే దాచబోతున్న చేవలకు హామీ యేమీ లేదు కర్మ తప్ప!

నెహ్రూ - పిల్లలు కథావస్తువుగా ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీకోసం సినీ నటుడు జగ్గయ్య ఒక సంగీత రూపకాన్ని (దాక్యు మెంటరీని) నిర్మిస్తున్నారు.

* * *

రాజ్యం పిక్చర్స్వారి 'శకుంతల'లో చిన్న చిన్న పాత్రలకు పెద్దనటులను ఎన్నుకొన్నారు.

నవభావ కుసుమాలు

★ శ్రీ "సత్యం"

" నీహృదయ రాజ్యమున
విహరించు స్వార్థమ్ము
నీలోన ఒకవైపు
నెలకొన్న గర్వమ్ము

నీ అత్మలో చిందు
లేయు పశు తత్వమ్ము
మానవతనే మరచి
మనెడు కాఠిన్యమ్ము—

వీటన్నిటికి నీవు
దాసోహ మనినపుడు,
వేరెవ్వరో కాదు
నీవె - నరకానురుడవు !

ఈ దుష్టశక్తులను
ఈ దుష్ప్రవర్తనను
క్రూరమౌ యీ పోర
అసుర ప్రవృత్తులను

నిర్జించి దూరముగ
తొలగించి మంచినే
ఎదనింపు కొనినపుడు
నీవె శ్రీ కృష్ణుడవు !

మంచి చెడు లీ రెండు
నీ మనసులో కలవు
మంచి తనమున నీవు
'దేవుడై' మనగలవు !"

అనిచాట యింటింట
వెలిగాయి దీపాలు !
నా మనసులో విరిసె
నవభావ కుసుమాలు !

వ్యంగ్య రచన:

కథకుని పాట్లు

—వ్లాడిమిర్ తుమనోవ్

ఎందరూవులలాగఆకర్షించుకూ మోస గించుకూ వుండే సాహిత్య రంగంలో మీరెప్పు డైనా మీ అదృష్టాన్ని ఎరీక్షించుకొని వుంటే ప్రతి రచయిత తన రచన ప్రచురింపబడాలని ఎలా కోరుకుంటాడో మీకు తప్పకుండా అర్థ మవుతుంది నా హాస్యపు కథను పూర్తిచేసి నప్పుడు నేను కూడా అది ప్రచురింపబడాలని కుతూహలపడ్డాను. నా కథను విన్న ఐదు మిత్రులంతా అది చెకోవ్ కథలకు తీసి పోదన్నాడు

ఆ తరువాత నేను నాకు తెలియకుండానే ఒక ప్రఖ్యాత పత్రిక సాహిత్య ఎడిటర్ సంపా దకుని బల్లముందు నిలబడి, అయన నా కథ పేజీలను మెల్లగా తిప్పుతూ వుంటే చూస్తూ వున్నాను పైకి మాత్రం నేను చాలా ప్రశా తంగా వున్నాను కాని లోపల కుతకుత ఉడుకుతూన్న అన్నపు గిన్నె లాగ వుంది.

ఫర్వాలేదు ఇ కథను ముందు నీ రచన లేవైనా ప్రకటింపబడ్డాయా? అని అడిగాడు ఆ సంపాదకుడు నా కథను చదవడం పూర్తి అయిన తరువాత

ఇ కథలకేవీ ప్రచురింప బడలేద కాని " అని వేరంచేసిన బాడిలాగ నీళ్లు నమిలాను

అర్థమైందిలే, అయినా ఫర్వాలేదు మంచి కథను రాయడమే మనకి ముఖ్యం నీ కథలో వున్నదావం నాకు నచ్చింది ఇప్పుడు దీనిని తిరిగి తీసుకెళ్ళు బాగా ఆలోచించు. కథను పగవికి తగ్గించిరాయి ఆ తరువాత నాదగ్గరకు తీసుకురా మా దిపార్టుమెంట. అధి పతి కి చూస్తాం" అన్నాడా సంపాదకుడు.

ఒక వారం రోజులు కష్టపడి ఆ కథను తిరగరాసి మళ్లీ ఆ సంపాదకుని వద్దకు తీసు కెళ్ళాను ఆ డిపార్టుమెంటు అధిపతి దాన్ని చదివాడు పోలీసువాడి విచారణ కోసం ఎదురు చూస్తున్న కాదు ద్రైవరులాగ నేను అయిన కేసి చూస్తూనుంచున్నాను.

ఇ కథను ముందు నీ రచనలేవైనా ప్రచు రింపబడ్డాయా!" అనడిగాడు నా కథ చదవడం పూర్తి అయాక.

"లేదండి. ఇంతవరకేవీ కాలేదు కాని

"చూడండి, మీ కథ బాగానే వుంది మీరు మరింత కృషిచేసి దాన్ని సగానికి తగి చదివి ఇంకా ఎక్కువ హాస్యం వచ్చేటట్టు చూడండి అప్పుడు మా సహాయ ప్రధాన సంపాదకునికి చూపిద్దాం" అన్నాడు

మరో వారం రోజులు కూర్చుని కొన్ని మార్పులు చేసి కథను మరికొంత తగ్గించాను

సహాయ ప్రధాన సంపాదకుడు నా కథను చదువుతూ వున్నప్పుడు అయన చేతిలో నున్న పెన్సిలు దానిమీద దాల చేపు కదుల్లాడింది. విచిత్రమైన వంటినొప్పితో బాధపడే వాడు విన్నునుపిసే పట్టకారు నోగిదగరుకు వచ్చాంటే ఎలా చూస్తూ వుంటాడో అలాగే నేను అయిన కేసి ఆత్మతో చూస్తూ వున్నాను.

"ఇంతకము డు మీ రచనలేమైనా ప్రచు రింపబడ్డాయా?" అని అడిగాడు చివరకు.

"లేదండి కాని . . ."

"నిజ గా మీ కథలో ఒక కొత్త రకమైన హాస్యం వుంది కాని దాన్నుంచి ఒక జోక్ తయారు చేస్తే బావుందదూ? నా బాగు ముక్కల్లో రాస్తే దాన్ని అది మన పాఠకుల కడుపులు చెక్కలు చేసేటట్లుంటాది, లేదా కనీ సం వారిని నవ్వించేటట్లయినా వుండాలి అలా రాసుకు రండి. అప్పుడు మన ప్రధాన సంపాదకునకు చూపిద్దాం."

మరో వారం రోజులు బుర్ర బద్దలు కొట్టు కున్నాను. ఆ చిన్న కథను పాఠకుల కడు పులు చెక్కలు చేసేది లేక కనీసం వారిని నవ్వించేదిగాను వుండే జోక్‌గా మార్చడం ఎలాగని.

ఎవరకు దానిని తయారుచేశాను సహాయ సంపాదకుడు దానిని ప్రధాన సంపాదకునికి అందజేశాడు

రెండు వారాల తరువాత నాకు వారివద్ద నుంచి ఒక జాబు వచ్చింది కథను తెరచి జాబు చదువుతూవుంటే నా చేతులు వణక నారంభించాయి.

ప్రియమైన కామ్రేడ్ రచయితగార్కి—

"ఇ కథంటే ముఖ్యమైన విషయాలు ఎన్నో వుండడంచేత మీరు పంపిన జోక్‌ను ప్రచు రిందలాలని తెలియజేయడానికి చాలా విచా రిస్తున్నాం క్రింద ప్రధాన సంపాదకుని సంతకంవుంది.

నా సహాయానికి చాలా చేపు బాధపడ్డాను కాని పెద్దలు చెప్పినట్టు కీడులోకూడా మేలు కలుగవచ్చు నా దురదృష్టం మరో కొత్త కథకు కథావస్తువును ఇచ్చింది.

ఆ కథను నేను ఒక పత్రికా సంపాదకుని వద్దకు తీసుకువెళ్ళినప్పుడు అయనకూడాదానిని "వగానికి తగ్గింద మని, ఆ తరువాత మరో వగం తగ్గించమని సలహా యిచ్చాడు

ఇంకా హాస్యం వచ్చేటట్టు చూడండి దీనినుంచి ఒక జోక్ తయారు చేయండి"అని కూడాఅంటాడేయన' అనుకున్నానుమనస్సులో

"లేదండి నేను అందులో ఒక్క మాట కూడా తొలగించ దల్చుకోలేదు" అన్నాను ట్టిగా.

నా కథలు చాలా చత్రికలలో ప్రచురిం పబడినట్టు మామూలు పోరబడిలో సూచించాను పరిత మేమిటో తెలుసా! నా కథ ఒక్క ముక్కకూడా తొలగించబడకుండా అన్నిటిలో ప్రచురింపబడింది

డీగాలీకి ఆక్లండు ప్రజల తీవ్ర నిరసన

అణ్వస్త్ర పాటవ పరీక్షలు తలపెట్టినందుకు

న్యూజిలాండ్, నవంబర్ 8

పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో ఫ్రెంచి ప్రభు త్వం అణ్వస్త్ర పాటవ పరీక్షలు జరపదలచి నందుకు ఆక్లండు నగరంలోని 127 సంస్థలు నేడు అధ్యక్షుడు డీగాలీకి తమ తీవ్ర అసమ్మ తిని వ్యక్తపరుస్తూ నిరసన తెలియజేశాయి

డీగాలీకి నిరసన తెలియజేసిన ఈ 127 సంస్థల్లోను, చర్చికి సంబంధించిన సంఘాలు, జిల్లా తాలూకా సమితులు, కార్మిక సంఘాలు, వ్యాపార సంస్థలు, మహిళా సంఘాలు తదితర మెన్ని గలవు

ఈ సంస్థలు అధ్యక్షుడు డీగాలీకి ఒక బహి రంగ లేఖను వ్రాశాయి

బారాబతి రాఫిల్

(ఒరిస్సా ప్రభుత్వంవారిచే అనుమతించబడినది)

ఒరిస్సారాష్ట్ర రెడ్ క్రాస్ సొసైటీ, బారాబతి స్టేడియం సహాయార్థం మరియు దేశరక్షణనిధికి విరాళం.

పెద్ద సంఖ్యలో మరియు ఎక్కువ మొత్తములలో గ్యారంటీ ప్రైజులు యిచ్చే రాఫిల్.

'దీపావళి గ్రీటింగ్స్ - 1964' డ్రా :

'దీపావళి గ్రీటింగ్స్ - 1964' డ్రా, ఒరిస్సా పర్వ్వనుంత్రి శ్రీ హెచ్ యస్ మరడ్‌రాజ్‌చే ప్రారంభింపబడింది.

ఒరిస్సా హైకోర్టు రిటైర్డు జడ్జి ఉత్కళ యూనివర్సిటీ ప్రొవాన్సలర్ అయిన శ్రీ జి నీ దాస్, మాజీరు రిటైర్డు పోలీసు సూపర్నింటెండెంటు ఒక రిటైర్డు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు మరి యితర ప్రముఖుల డ్రాకు జడ్జీలుగా వ్యవహరించారు.

1-11-1964 న జరిగిన "దీపావళి గ్రీటింగ్స్" డ్రాలో పెద్ద బహుమతులు గెలుపొందినవారు.

2 మొదటి బహుమతులు రు. 1,10,000 ఒక్కొక్కటి

గెలుపొందినవారు		కలెక్టరు పేరు
Z S 5880	యం. పరస్వతి 39 P A కోయిల్‌పీడి, అయినవరం, మద్రాసు 23	వి. బాలు నెం. 39 పళని అండవార్ కోయిల్‌పీడి, అయినవరం - మద్రాసు-23.
Y C 8895	యస్ యస్ మిత్రా రవి గ్లాసీట్ మిల్ పి ఓ. బరన్‌పూర్ బర్‌ద్వాన్ జిల్లా పశ్చిమ బెంగాల్.	శైలేన్‌ద్రనాథ్ ఘోష్ షీట్‌మిల్స్ ఆఫీసు ఐ ఐ & కో లిమిటెడ్ బరన్‌పూర్, ప. బెంగాల్.

మూడుద్వితీయ బహుమతులు రు. 27,500 ఒక్కొక్కటి

QS 5207	పూవక్కోని ఇడియ పట్టి దర్మపట్టి రామనాడ్, మద్రాసు	యస్ రాజనాయుడు వైరింగ్ కంట్రాక్టరు కొట్టంపట్టిపోస్టు మధురై జిల్లా, మద్రాసు
JF 4460	పి అల్వాస్ శేంకట్టోర్ పి. వో మున్నార్ కేరళ	శ్రీ యం జాకోబ్ నెం. 11 బజార్ వీ న్యూ మున్నార్, మున్నార్ కొట్టాయంజిల్లా, కేరళ
DM 7251	మోహన్‌లాల్ కాన్‌సోటియా - 2999/39, పీదన్‌పురా కరోల్‌బాగ్ ఢిల్లీ - 5	మోహన్‌లాల్ C/o పి. దజ్జు ఇంపెట్టి అల్ నెం. 260 రైల్‌పథన్ రైజాన్‌రోడ్, న్యూఢిల్లీ

3 తృతీయ బహుమతులు రు. 13,750 ఒక్కొక్కటి

X E 7683	యం. ముత్